

qui & *Valesiani Inferiores*, Superiorum Imperio parent: Omnium tamen Princeps est *Episcopus Sedunensis*, qui summam, tam in Ecclesiasticis, quam in Civilibus rebus Authoritatem obtinet & Comes atque Præfectus *Valesiæ* nominatur. Comitatum hic invenio *Werdenberg & Baronatum Sax.* Lacuum amplissimorum *Lacus*, nusquam major numerus quam in hac provincia, inter quos *Lucerinus, de Lucerner Zee: Tigurinus, Züricher Zee: Rivarius, VValenzee: Neoburgensis, Nuwenburger Zee*, & omnium maximus *Acronius, der Bodenzee*, quem Solinus & Plinius *Brigantium*, Ammianus Marcellinus *Brigantium* vocat, a Brigantio vetustissimo Opidulo, Longitudo ejus est *xxi v* millium passuum, latitudo minimum *xi i*. Ammiani verba, quia luculentam Topographiam *Lacus & Rheni* cataractarum continent, adscripsimus. Inter montium celsorum anfractus impulsu immani *Rhenus* extenditur, qui penes *Aleponcios* in deciduas cataractas inclinatione pernici ut *Nilus* funditur, torrens abortu protinus primogenio, copias aquarum propriis irruit, cursu simplici: lamque adjunctus rivibus liquatis & solutis alta divortia riparum abradens *Lacum* invadit rotundum & vastum, quem *Brigantium* accola *Rhenus* appellat; horror squalentium silvarum inaccessum efficit, nisi qua vera in *Alamania* virtus & sobria vita composuit locum *Barbaris*, & natura locorum, & cæli inclementia refragante. Hanc ergo paludem spumosis sternendo verticibus amnis irrumpens & undarum quietem permeans, mediam velut funali, libramento intersecat, & tanquam elementum perpetua discordia separatum nec aucto nec imminuto agmine quod intulit, vocabulo & viribus absolvitur integris. Quodque est impendio mirum, nec stagnum aquarum rapido cursu movetur, nec limosa sub colluvie tardatur properans flumen, & confusum misceri non potest corpus: quod nisi ita agi ipse doceret aspectus, nulla vi credebatur posse discerni. Flumina vero *Helvetiam* *Flumina*, *giantia* sunt *Rhenus, Rhodanus, Adua, Ticinus, Lemagus, Byrsa, Langarus, Sara, Taurus* vulgo *Dur, Anus, Arola*, aliæque permulta. Montes hic enumerare vix opus est, cum notiores sint per Orbem *Rhetici* montes quam ut quisquam eorum nomina desideret. Verum ne hic quoque defuisse videar, prodam saltem aliquot. Summæ *Alpes* nunc *Gothardi Mons* dicitur, hunc sequuntur *Peninæ Alpes*: apud *Salassos* *Cottia Alpes & Silvius* mons sunt. Dein *Montes S. Bernardi* major & minor. *Graia Alpes* *Lépointiorum* sunt: *Adulas Mons* *Germanis* *der Vogel*, *Misauco* attingit. *Julia Alpes* ac *Permurna* mons in *Engadinorum* ora sunt. Hinc *Valarius & Brantius* montes, apud *Vendones*: *Rhetico*, mons in *Rhucantiis* est. *Inrassus* mons, *Lemano* imminet *Lacni*. *Abnoba* montes in *Tulingorum* finibus sunt. Atque hæc sunt hujus tractus famosissima iuga. Sed de *Alpibus* fusius in *Italia*. Silve sunt innumeræ, singulæ *Hercyniæ* portiones sunt, cuius hic caput est, quamvis varia sibi hinc inde adsciscat nomina, utpote *Silva Brigantina, Rhynwaldt, Bonwaldt*, ac nonnulla alia. *Helvetiorum* *Respublica* ex *Optimatum & Populi* imperio mixta est. Etenim ex his populis quibus tota *Civitas* constat, quidam merè *Democratia* imperio utuntur, ubi totius plebis consilio fere omnia aguntur, veluti in his *Pagis* qui nulla habent *Opida*, uti sunt *Vranii, Suitii, Vnderwaldii, Glaronenses & Abbatiscellani*: & par ratio est *Tuginorum*, quamvis hi *Opidum* habeant: alii ab *Optimatibus* reguntur, ut omnes urbes *Helvetiæ* *Tigurum, Berna, Lucerna &c.* sed cum potestas summa penes *Populum* sit a quo *Magistratus* eliguntur: mixte sunt hæc *respublicæ*, & alia magis *Aristocratica*, alia plus *Populares* sunt.